

กลายเป็นคนดีในชั่วข้ามคืนเมื่อลูกเลี้ยงที่ตนเองเกลียดชังได้แต่งงานกับทายาทมหาเศรษฐี

ความกำกวม (Ambiguity) ความกำกวมเป็นเทคนิคที่ เฮนรี เจมส์ นำมาใช้ในงานเขียนบางเรื่องของเขา ที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือ ในเรื่อง *The Turn of the Screw* ซึ่งเนื้อเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครจะดำเนินไปอย่างกำกวมโดยความตั้งใจของผู้เขียน ผู้อ่านจะสงสัยว่าทำไมผู้ปกครอง คือ ลุงของเด็ก จึงต้องสร้างเงื่อนไขประหลาดให้กับครูผู้ดูแลโดยไม่ให้มาติดต่อหรือรายงานใด ๆ เกี่ยวกับเด็ก ให้ตัดสินใจรับผิดชอบไปเองอันนำมาซึ่งเหตุร้ายในภายหลัง และการที่ไมลส์ซึ่งบรรยายว่าเป็นเด็กน่ารัก เรียบร้อย ถูกไล่ออกจากโรงเรียน และครูผู้ดูแลก็ปล่อยเรื่องไว้เช่นนั้นโดยไม่สนใจจะติดตามหาสาเหตุ นั่นก็คือ ความตั้งใจของ เฮนรี เจมส์ ที่จะทิ้งไว้ให้เป็นความกำกวมในหัวใจของผู้อ่านเพื่อที่จะย้อนมาใช้ประโยชน์ในภายหลังให้ผู้อ่านสามารถคิดและตีความไปได้ต่าง ๆ นา ๆ

สัญลักษณ์ (Symbol) ในพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมภาพพจน์ โวหาร และกลการประพันธ์ **สัญลักษณ์** คือ สิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตซึ่งเป็นตัวแทน หรือสิ่งแทนของสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นกเขา คือ สันติภาพ ดอกกุหลาบ คือ ความงาม เป็นต้น สัญลักษณ์ที่รู้จักกันโดยทั่วไปนี้ เรียกว่า **สัญลักษณ์สากล (Universal Symbol)** ในเรื่อง *The Golden Bowl* เฮนรี เจมส์ ได้ใช้**สัญลักษณ์เฉพาะตัว (Private Symbol)** คือ ชามสีทอง เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่ตัวละครในเรื่องตีค่าสูงกว่าความเป็นจริง ในเรื่องนี้ชามสีทองไม่ใช่ทำด้วยทองแต่เป็นเพียงชามแก้วคริสตัลฉาบทอง เจ้าชายอเมริกาเปรียบเหมือนชามแก้วที่ฉาบทอง⁸ และผู้ที่ประเมินค่าของชามใบนี้ผิดไปคือ นายอดัม เวอร์เวอร์ มหาเศรษฐี นักสะสมชาวอเมริกันและลูกสาวแม็กกี ผู้ซึ่งมองทุกสิ่งด้วยความซื่ออย่างโง่เขลาและเต็มไปด้วยความเพ้อฝัน ใน *Daisy Miller* เดซีเป็นชื่อของ

⁸ Darrel Abel, *A Simplified Approach to Henry James* (New York : Barron's Educational Series, Inc., 1964) 139.

ดอกไม้ป่าที่ขึ้นอยู่ตามตื้นตามท้องทุ่ง เดซี่ คือ ตัวแทนของหญิงสาวชาวอเมริกันทั่วไป และเรื่องราวของเธอก็คือ เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงธรรมดา ๆ คนหนึ่ง ชื่อของเดซี่จึงเป็นเหมือนสัญลักษณ์ดังกล่าว ในเรื่อง *The Turn of the Screw* ตะปูเกลียว (Screw) คือ สัญลักษณ์ของความบีบคั้นและกดดัน เมื่อดอกตะปูเกลียวเข้าไปในเนื้อไม้อ่อน ๆ เนื้อไม้นั้นก็มีอาจทันทานจึงฉีกหรือแตกได้ เช่นเดียวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในตอนท้ายของเรื่อง เมื่อเด็ก ๆ คือ ฟลอราและไมลส์ ถูกบีบคั้นจากผู้ใหญ่ที่มีจิตใจวิปริตเช่นครูผู้ดูแล เด็กทั้งสองคนจึงมีอาจทันทานได้ ฟลอราล้มเจ็บลงและไมลส์ขาดใจตายในอ้อมแขนของครูผู้ดูแลเอง

กลวิธีในการสร้างฉาก (Setting) เฮนรี เจมส์ เป็นนักเขียนที่มีความประณีต เขาให้ความสำคัญกับการวาดภาพสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อเรื่องได้ชัดเจน ดี ดับเบิลยู เจฟเฟอร์สัน กล่าวยกย่องใน *Henry James* ว่า ‘*James’s ‘sense of place’ is one of the most engaging aspects of his art.*’ ดังตัวอย่างในเรื่อง *The Turn of the Screw* ซึ่งเริ่มต้นเรื่องด้วยฉากที่คนหลายคนมารวมล้อมอยู่รอบเตาผิงในบ้านโบราณในคืนวันก่อนวันคริสต์มาสซึ่งเป็นฉากที่เหมาะสมที่สุดในการเล่าเรื่องสยองขวัญ

The story had held us, round the fire, sufficiently breathless, but except the obvious remark that it was gruesome, as on Christmas Eve in an old house a strange tale should essentially be, I remember no comment uttered till somebody happened to note it as the only case he had met in which such a visitation had fallen on a child. The case, I may mention, was that of an apparition in just such an old house as had gathered us for the occasion—an appearance, of a dreadful kind, to a little boy sleeping in the room with his mother and waking her up in the terror of it; waking

her not to dissipate his dread and soothe him to sleep again, but to encounter also, herself, before she had succeeded in doing so, the same sight that had shocked him. It was this observation that drew from Douglas—not immediately, but later in the evening—a reply that had the interesting consequence to which I call attention. Someone else told a story not particularly effective, which I saw he was not following. This I took for a sign that he had himself something to produce and that we should only have to wait. We waited in fact till two nights later; but that same evening, before we scattered, he brought out what was in his mind.

‘I quite agree—in regard to Griffin’s ghost, or whatever it was—that its appearing first to the little boy, at so tender an age, adds a particular touch. But it’s not the first occurrence of its charming kind that I know to have been concerned with a child. If the child gives the effect another turn of the screw, what do you say to two children—?’

‘We say, of course,’ somebody exclaimed, ‘that they give two turns! Also that we want to hear about them.’

ใน *Daisy Miller* เรื่องราวเริ่มขึ้นที่โรงแรม ทราวส์ คูรอนส์ (Trois Couronnes) ที่เมืองเวเวย์ (Vevey) ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ เมืองนี้เป็นเมืองตากอากาศมีผู้คนหลายชาติ หลายภาษา ตามโรงแรมจะมีธงของประเทศต่าง ๆ ประดับอยู่เป็นการแสดงให้เห็นความเป็นนานาชาติ และผู้คนที่มาที่นี่ก็ล้วนหลากหลายเชื้อชาติ การสร้างฉากเช่นนี้นับว่าเป็นการวาดภาพและปูพื้นความเข้าใจต่อผู้อ่านเป็นอย่างดี ฉากที่ตัดตอนมานี้เป็นตอนเริ่มเรื่อง

At the little town of Vevey, in Switzerland, there is a particularly comfortable hotel. There are, indeed, many hotels; for the entertainment of tourists is the business of the place, which, as many travelers will remember, is seated upon the edge of a remarkably blue lake—a lake that it behooves every tourist to visit. The shore of the lake presents an unbroken array of establishments of this order, of every category, from the ‘**grand hotel**’ of the newest fashion, with a chalk-white front, a hundred balconies, and a dozen flags flying from its roof, to the little Swiss pension of an elder day, with its name inscribed in German-looking lettering upon a pink or yellow wall, and awkward summerhouse in the angle of the garden. One of the hotels at Vevey, however, is famous, even classical, being distinguished from many of its upstart neighbours by an air both of luxury and of maturity. In this region, in the month of June, American travelers are extremely numerous; it may be said, indeed, that Vevey assumes at this period some of the characteristics of an American watering place. There are sights and sound which evoke a vision, an echo, of Newport and Saratoga. There is a flitting hither and thither of ‘**stylish**’ young girls, a rustling of muslin flounces, a rattle of dance music in the morning hours, a sound of high-pitched voices at all times. You receive an impression of these things at the excellent inn of the ‘**Trois Couronnes**,’ and are transported in fancy to the Ocean House or to Congress Hall. But at the ‘**Trois Couronnes**,’ it must be added, there are other features that are much at variance with these

suggestion : neat German waiters, who look like secretaries of legation; Russian princesses sitting in the garden; little Polish boys walking about, held by the hand, with their governors; a view of the snowy crest of the Dent du Midi and the picturesque towers of the Castle of Chillon.

บทสนทนา (Dialogue) บทสนทนาเป็นเทคนิคที่ เฮนรี เจมส์ ใช้มากในนวนิยายของเขาโดยเฉพาะงานเขียนในยุคหลังที่มีการใช้หลักจิตวิทยาเข้าไปวิเคราะห์จิตใจของตัวละคร บทสนทนายาระหว่างตัวละครที่เป็นผู้เล่าเหตุการณ์หรือเป็นมุมมองของเรื่องกับตัวละครที่เป็นที่ปรึกษาทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่เล่าเหตุการณ์ นอกจากนั้นบทสนทนายังเป็นเทคนิคที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในการเปิดเผยข้อเท็จจริงของเรื่องทั้งที่เป็นเรื่องราวโดยตรงและเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปตามเนื้อเรื่อง โจเซฟ วอร์เรน บีช (Joseph Warren Beach) ได้พูดถึงความสำคัญของบทสนทนาในนวนิยายของ เฮนรี เจมส์ ไว้ว่า

*Indeed one of the chief functions of dialogue is here the gradual revelation of the facts of the story,—both the primary data, on which the story is based, and also the further incidents which take place within the proper limits of the story.*⁹

ลักษณะการใช้บทสนทนาเพื่อเปิดเผยข้อเท็จจริงของเรื่อง ดังตัวอย่างเช่น ในเรื่อง *The Ambassadors* ในบทสนทนายาระหว่าง มวเรีย กอสตริย์ กับ แลมเบิร์ต

⁹ Joseph Warren Beach, *The Method of Henry James* (New Haven : Yale University Press, 1918) 77.

สเตอร์ทเธอร์ มาเรียได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่อง เช่น บุคลิกลักษณะของนางนิวซัม ธุรกิจของเมืองวูลเลตต์ ทักษะคติของ (คนที่อยู่) เมืองวูลเลตต์ ที่มีต่อปารีส เป็นต้น

'That's a kind of expiation of wrongs? Gracious,' she added before he could speak, 'how intensely you make me see her!'

'If you see her,' Strether dropped, 'it's all that's necessary.'

She really seemed to have her. 'I feel that. She is, in spite of everything, handsome.'

This at least enlivened him. 'What do you mean by everything?'

'Well, I mean you.' With which she had one of her swift changes of ground. 'You say the concern needs looking after; but doesn't Mrs. Newsome look after it?'

'So far as possible. She's wonderfully able, but it's not her affair, and her life's a good deal over-charged. She has many, many things.'

'And you also?'

'Oh yes—I've many too, if you will.'

'I see. But what I mean is,' Miss Gostrey amended, 'do you also look after the business?'

'Oh no, I don't touch the business.'

'Only everything else?'

'Well, yes some things.'

'As for instance—?'

Strether obligingly thought. 'Well, the Review.'

'The Review? you have a Review?'

‘Certainly. Woollett has a Review—which Mrs. Newsome, for the most part, magnificently pays for and which I, not at all magnificently, edit. My name’s on the cover,’ Strether pursued, ‘and I’m really rather disappointed and hurt that you seen never to have heard of it.’

She neglected for a moment this grievance. ‘And what kind of a Review is it?’

His serenity was now completely restored. ‘Well, it’s green.’

‘Do you mean in political colour as they say here—in thought?’

‘No, I mean the cover’s green—of the most lovely shade.’

‘And with Mrs. Newsome’s name on it too?’

He waited a little. ‘Oh, as for that you must judge if she peeps out. She’s behind the whole thing; but she’s of a delicacy and a discretion—!’

Miss Gostrey took it all. ‘I’m sure. She would be. I don’t underrate her. She must be rather a swell.’

‘Oh yes, she’s rather a swell!’

‘A Woollett swell—bon! I like the idea of a Woollett swell. And you must be rather one too, to be so mixed up with her.’

‘Ah no,’ said Strether, ‘that’s not the way it works.’

But she had already taken him up. ‘The way it works—you needn’t tell me!—is of course that you efface yourself.’

'With my name on the cover?' he lucidly objected.

'Ah but you don't put it on for yourself.'

'I beg your pardon—that's exactly what I do put it on for. It's exactly the thing that I'm reduced to doing for myself. It seems to rescue a little, you see, from the wreck of hopes and ambitions, the refuse-heap of disappointments and failures, my one presentable little scrap of an identity.'

On this she looked at him as to say many things, but what she at last simply said was: 'She likes to see it there. You're the bigger swell of the two,' she immediately continued, 'because you think you're not one. She thinks she is one. However,' Miss Gostrey added, 'she thinks you're one too. You're at all events the biggest she can get hold of.' She embroidered, she abounded. 'I don't say it to interfere between you, but on the day she gets hold of a bigger one—!' Strether had thrown back his head as in silent mirth over something that struck him in her audacity or felicity, and her flight meanwhile was already higher. 'Therefore close with her—!'

'Close with her?' he asked as she seemed to hang poised.

'Before you lose your chance.'

โจเซฟ วอร์เรน บีช มีความเห็นว่า ไม่มีนักเขียนชาวอังกฤษคนใดที่ปรับใช้บทสนทนาอย่างเป็นระบบ ทำให้เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นในวิธีการเขียนนวนิยาย ในนวนิยายของเจมส์มีการใช้บทสนทนาอย่างจงใจในลักษณะที่เป็นเทคนิคในการเขียน

เป็นกลุบายของเจมส์ที่ทำให้การเล่าเรื่องมีรูปแบบเหมือนละครโดยให้ตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่องราวของตัวเอง

*But no English novelist, I think, has reduced it to such a system and made it so organic and indispensable a part of his method. . . . In James it is much more deliberately used as a technical device. It is his trick for giving a dramatic cast to the narrative, for making the characters tell his own story.*¹⁰

ภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในการเขียน

ในงานเขียนช่วงแรก ๆ คือ งานเขียนที่ใช้แก่นเรื่องนานาชาติ ภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ แม้จะประณีต งดงาม แต่ก็ยังอ่านง่ายเพราะรูปประโยคและถ้อยคำไม่มีความหมายซับซ้อนมากเหมือนเช่นผลงานในช่วงหลัง ๆ แต่ถึงกระนั้นก็ยังมีลักษณะการใช้ภาษาเป็นเอกลักษณ์ของเขาก็คือ รูปประโยคยาว ๆ มีเครื่องหมายวรรคตอน และมีการใช้ภาษาต่างประเทศสอดแทรกอยู่ด้วย

He believed that Europe was made for him, and not he for Europe. He had said that he wanted to improve his mind, but he would have felt a certain embarrassment, a certain shame, even—a false shame, possibly if he had caught himself looking intellectually into the mirrors.

(The American)

¹⁰ Ibid., p. 77.

All this admitted, Newman enjoyed his journey, when once he had fairly entered the current, as profoundly as the most zealous *dilettante*.

(*The American*)

Two years later Mrs. Sloper gave birth to a second infant—an infant of a sex which rendered the poor child, to the Doctor's sense, an inadequate substitute for his lamented first-born, of whom he had promised himself to make an admirable man.

(*Washington Square*)

She was very quiet and very *comme il faut*, she wore white puffs; she spoke to no one, and she never dined at the *table d'hôte*.

(*Daisy Miller*)

ในงานเขียนช่วงหลังที่ เฮนรี เจมส์ เริ่มใช้หลักจิตวิทยาวิเคราะห์ความรู้สึกในใจของตัวละคร เช่น ในเรื่อง *The Turn of the Screw* มีการใช้กลวิธีการสร้างความหมายที่เคลือบคลุมทำให้เกิดความกำกวม ใช้บทสนทนาที่ผู้พูดกล่าวความไม่ครบถ้วน ใช้สรรพนามที่จงใจให้เกิดความหมายไม่ชัดเจน ตลอดจนใช้ถ้อยคำและประโยคที่มีความหมายซับซ้อน ดังตัวอย่างเช่น ในตอนที่ฟลอราลัมเจ็บบและนางโกรสตัดสินใจพาเธอไปจากคฤหาสน์บลัย

'Far from this,' she pursued, 'far from them—'

'She may be different? She may be free?' I seized her almost with joy. 'Then, in spite of yesterday, you believe —.'

'In such doings?' Her simple description of them required, in the light of her expression, to be carried no further, and she gave me the whole thing as she had never done. *'I believe.'*

อีกตัวอย่างหนึ่งเป็นตอนที่ครูผู้ดูแลและนางโกรสพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างไมล์กับ ปีเตอร์ ควินท์ มีการใช้สรรพนามที่คลุมเครือ

'He was looking for little Miles.' A portentous clearness now possessed me. *'That's whom he was looking for.'*

'But how do you know?'

'I know, I know, I know!' My exaltation grew. *'And you know, my dear!'*

She didn't deny this, but I required, I felt, not even so much telling as that. She resumed in a moment, at any rate.

'What if he should see him?'

'Little Miles? That's what he wants!'

She looked immensely scared again. 'The Child?'

'Heaven forbid! The man. He wants to appear to them.'

สำหรับผลงานในยุคสำคัญ (The Major Phase) ซึ่งมีงานเด่นๆ สามเรื่อง คือ *The Ambassadors*, *The Wings of the Dove* และ *The Golden Bowl* เฮนรี เจมส์ ยิ่งใช้ภาษาที่ประณีตและซับซ้อน ใช้รูปประโยคยาว ๆ มีความขยายโดยเฉพาะในตอน ที่บรรยายความรู้สึกในใจของตัวละคร กลวิธีการเขียนเช่นนี้เป็นการเขียนที่จะพัฒนา ไปสู่กลวิธีการเขียนโดยใช้กระแสสำนึกซึ่งมีลักษณะเด่นคือ การใช้รูปประโยคที่ไม่ ต่อเนื่อง มีการใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเว้นระยะระหว่างข้อความ การละ ข้อความ การใช้เครื่องหมายขีดยาว (dash) และใช้เทคนิคการพิมพ์ เช่น พิมพ์ตัวเอน หรือตัวหนา ซึ่งลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นความคิดที่ไม่ต่อเนื่องกลับไปกลับมา และ

ถ่ายทอดอารมณ์ที่หลังไหลออกมาเหมือนกระแสน้ำ จะเห็นได้ชัดเจนว่าผลงานในยุคหลัง ๆ ของเจมส์ที่ใช้หลักจิตวิทยาเข้าไปวิเคราะห์จิตใจของตัวละคร มีลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้ ใน *Henry James and His World* ศาสตราจารย์ แฮร์รี่ ที มัวร์ (Harry T. Moore) กล่าวว่า เฮนรี เจมส์ ใช้ ‘*a remarkable sentence which illustrates the Jamesian law of successive aspects*’ (an idea developed in relation to story plots) กลวิธีการเขียนเรื่องให้มีการลำดับความคิดตามโครงเรื่องนี้เป็นลักษณะเฉพาะตัวของเจมส์ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดคล้อยตามเหตุการณ์ของเรื่องและทำให้เกิดภาพพจน์ ดังตัวอย่างภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในเรื่อง *The Ambassadors* ซึ่งเป็นตอนที่ แลมเบิร์ต สเตรทเธอร์ บรรยายถึงความคดเคี้ยวของกำแพงว่า

The tortuous wall-girdle long since snapped, of the little swollen city, half held in place by careful civic hands—wanders in narrow file between parapets smoothed by peaceful generations, pausing here and there for a dismantled gate or bridged gaps with rises and drops, steps up and steps down, queer twists, queer contacts, peeps into homely streets and under the brows of gables, views of cathedral tower and waterside fields, of huddled English town and ordered English country.

ข้อความนี้ไม่ใช่เป็นการบรรยายเกี่ยวกับการประดับประดาตกแต่งเท่านั้น แต่เป็นการบอกลักษณะโครงสร้างของเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน เต็มไปด้วยการหักมุมหลายชั้นหลายเชิง แต่ยังคงไว้ซึ่งแบบแผนตามลำดับของเรื่อง

ในนวนิยายเรื่อง *The Wings of the Dove* ซึ่งเกิดขึ้นในลอนดอนและเวนิส เจมส์ได้ใช้เวนิสเป็นฉากเพื่อแสดงถึงลักษณะโครงสร้างของเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับแผนการซึ่ง เคท ครอย (Kate Croy) ได้วางไว้ เคท ครอย ตกหลุมรักนักหนังสือพิมพ์ผู้ยากจนชื่อ เมอร์ตัน เดนเซอร์ (Merton Densher) เธอมีแผนที่จะชักจูงให้เมอร์ตัน

แต่งงานกับทนายสาว มิลลี ทีเอล (Milly Theale) ซึ่งเจ็บป่วยโดยไม่มีทางรักษาได้ เมื่อมิลลีเสียชีวิตลงเมอร์ตันจะได้มีเงินแต่งงานกับเธอ มิลลีซึ่งเป็นหญิงสาวชาวอเมริกันผู้แจ่มใส สะดุดตา เป็นตัวละครอีกตัวหนึ่งในนวนิยายซึ่งจำลองมาจาก มินนี่ เท็มเพิล เจมส์เริ่มต้นนวนิยายเรื่อง *The Wings of the Dove* ด้วยประโยคที่แปลก 'She waited, Kate Croy, for her father to come in. . . .' ทำไมเจมส์จึงใช้ประโยคในลักษณะที่แปลกประหลาดเช่นนี้ ทำไมจึงไม่เขียนว่า 'Kate Croy waited for her father to come in,' ดังเช่นนักเขียนคนอื่น ๆ นักวิจารณ์บางคนบอกว่า การที่เจมส์ขึ้นต้นด้วยประโยคเช่นนี้เนื่องมาจากการที่เขาได้บอกให้คนจดตามคำบอก ซึ่งเป็นวิธีที่เจมส์ใช้ตั้งแต่มีอาการเจ็บข้อมือขวาจากการเขียนหนังสือมาก ๆ แต่เจมส์น่าจะมิจุดประสงค์อะไรอยู่ด้วยในการขึ้นต้นเช่นนั้นนอกเหนือไปจากใช้จดตามคำบอก และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนเพื่อขยายความ จุดประสงค์นั้นคือ เจมส์กำลังเสนอตัวละครที่ไม่ได้เป็นตัวดำเนินเรื่องโดยตรงคือ เคท ครอย กับพ่อของเธอ การเริ่มต้นประโยคเช่นนี้ทำให้เห็นถึงลักษณะของความคาดเดาซึ่งชี้ให้เห็นถึงการหักมุมและความคืบหน้าในแผนการของ เคท ครอย ในนวนิยายเรื่อง *The Wings of the Dove* ตัวดำเนินเรื่องคือ มิลลี ทีเอล

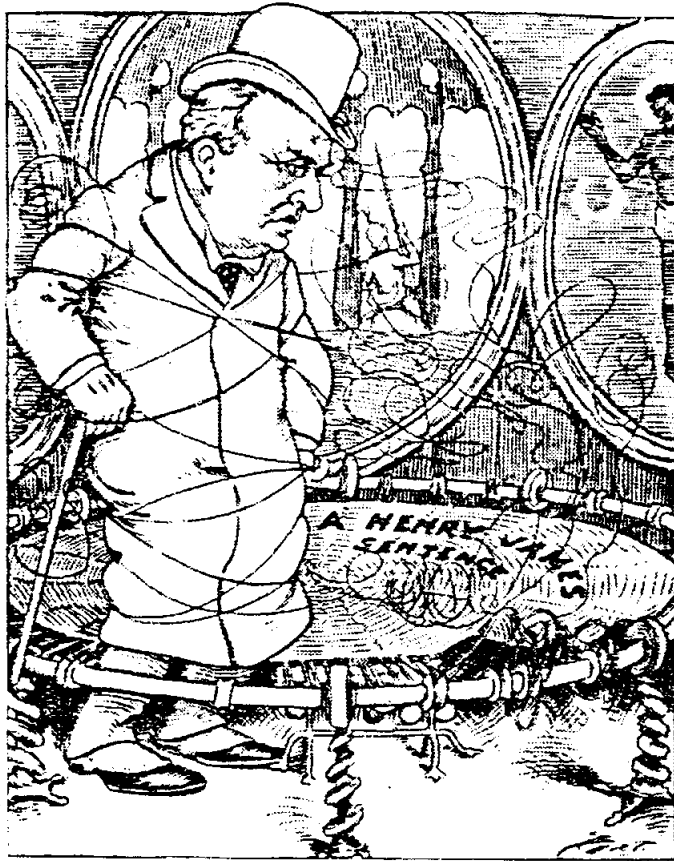
ลักษณะภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในงานเขียนยุคสำคัญนี้ นอกจากจะใช้ประโยคที่มีความหมายซับซ้อนและเลือกสรรถ้อยคำอย่างวิจิตรบรรจงแล้ว ภาษาและถ้อยคำที่เขาใช้ยังโยงไปถึงลักษณะโครงสร้างของเรื่องด้วย นับว่าเป็นชั้นเชิงของนักเขียน 'ชั้นครู' ที่ยากจะหาผู้ใดเทียบ

ในวรรณคดีอเมริกัน รองศาสตราจารย์ ฉันทนา ไชยชิต กล่าวว่า กลวิธีการเขียนเช่นนี้ทำให้

งานร้อยแก้วของเจมส์พร้อมมูลด้วยลักษณะสัมผัสที่มีรูปแบบเฉพาะตัว ดังเช่น งานร้อยแก้วในร้อยกรอง และก็ได้มีผู้เปรียบเทียบไว้ว่า ข้อความที่เจมส์เขียนแต่ละประโยคนั้นช่างเหมือนกับใบไม้ที่ม้วนตัวพลิวไปมา นับได้ว่าเป็นกลวิธีการสร้างที่เป็นเอกอย่างที่ไม่มือนักเขียนที่ใช้ภาษาอังกฤษคนใดจะมีความสามารถถึงเช่นนี้มาก่อนเลย¹¹

¹¹ ฉันทนา ไชยชิต, วรรณคดีอเมริกัน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532) 292-293.

นักเขียนการ์ตูนชาวอเมริกัน เขียนภาพล้อเลียน
แนวการเขียนร้อยแก้วของ เฮนรี เจมส์ ที่ใช้
รูปประโยคสลับซับซ้อน

คำถาม

1. แนวการเขียนในช่วงแรก ๆ ของ เฮนรี เจมส์ เป็นอย่างไร
2. งานเขียนในช่วงใดที่เจมส์เขียนเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
3. ทำไม เฮนรี เจมส์ จึงหันไปสนใจในการเขียนบทละคร
4. แนวการเขียนในช่วงต้นศตวรรษที่ยี่สิบต่างกับแนวการเขียนในช่วงแรกอย่างไร
5. เฮนรี เจมส์ ใช้มุมมองอย่างไรในงานเขียน
6. ตัวละครที่เป็น 'ที่ปรึกษา' มีบทบาทอย่างไรในงานเขียนของ เฮนรี เจมส์
7. เฮนรี เจมส์ ใช้เทคนิคกระแสสำนึกในงานเขียนหรือไม่
8. ลักษณะภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในงานเขียนช่วงแรกเป็นอย่างไร
9. ลักษณะภาษาที่ เฮนรี เจมส์ ใช้ในงานเขียนช่วงหลังเป็นอย่างไร
10. บทสนทนามีความสำคัญอย่างไรในนวนิยายของ เฮนรี เจมส์